

УДК 636. 09: 616. 006: 636. 7

Касянчик О. М., аспірант ©*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С. З. Гжицького***КЛІНІКО- МОРФОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ПЛОСКОКЛІТИННОЇ ТА
БАЗАЛЬНОКЛІТИННОЇ ПАПІЛОМИ У СОБАК**

Ключові слова: плоскоклітинна папілома, базальноклітинна папілома, локалізація, морфологія.

Вступ. Проблеми неоплазій на сьогодні є надто актуальними не тільки для фахівців у галузі онкології, але і для цілого суспільства, адже за статистичними даними онкологічні захворювання посідають друге місце після серцево-судинних захворювань. Виходячи з цього, розкриття етіології, терапія та профілактика пухлинної патології є важливими проблемами не тільки медичних, але і ветеринарних наук.

Матеріал і методи досліджень. Матеріал для досліджень був отриманий в клініках кафедри хірургії Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З.Гжицького та в клініках ветеринарної медицини м. Києва під час планових операцій з приводу видалення пухлин шкіри у собак.

Результати досліджень. Результат власних досліджень показав, що плоскоклітинна та базальноклітинна папіломи є найбільш розповсюдженими серед епітеліальних пухлин у собак. Вважається, що більшість цих папілом індуковані вірусом, і характеризуються множинними ураженнями. Макроскопічно папіломи мають вигляд різних виростів – ворсинок, сосочків, у вигляді гриба чи конгломератів, що нагадують за формою цвітну капусту (рис.1). Їхня поверхня нерівна дрібно- або великозерниста, інколи має багато щілин. Вони можуть мати тоненьку ніжку або навпаки, широку основу. Колір папілом буває різним - від блідо-сірого до яскраво-червоного, він залежить від стану кровопостачання пухлини і вмісту пігменту в базальному шарі епідермісу. Локалізація пухлин у молодих тварин віком від 2-х місяців до 1,5 року зустрічається в ділянці голови, шиї та місцях, які зазвичай піддаються травмуванню (рис.2). Здатність пухлин до розсіювання після хірургічного втручання нерідко розцінюють як імплантацію.

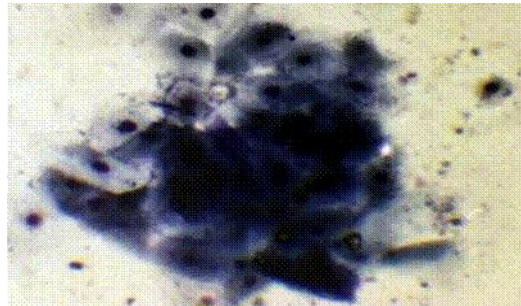

Рис.1 Плоскоклітинна папілома в ділянці тазо-стегнового суглобу.

Рис.2 Плоскоклітинна папілома в ділянці нижньої щелепи

Як показали результати цитологічних досліджень, на цитограмі зі шкребів з плоскоклітинної папіломи виявляють скупчення полігональних епітеліальних клітин, які лежать неоднорідними групами.(рис.3).

**Рис.3 Скупчення полігональних епітеліальних пухлин
Фарбування гематоксилін-еозином.х-20**

При гістологічному дослідженні плоскоклітинні папіломи мають будову м'яких папілом, утворених сосочковими розростаннями багат шарового плоского епітелію, інколи з тенденцією до ороговіння(мал.4). При локалізації плоскоклітинних папілом в гортані спостерігається висока проліферативна активність з переходом в інвазивний рак.

Як свідчать дані авторів(В.Ф. Чехуна, А.Й.Мазуркевича), гіперкеротичний варіант папіломи називають білою папіломою із-за білого кольору поверхні

пухлини, зумовленого надлишковим роговим шаром. За їхніми даними, ці папіломи малігнізуються в 4-14 випадках. Малігнізації передують диспластичні зміни епітелію у вигляді порушення стратифікації, появи ділянок патологічного ороговіння високої мітотичної активності з фігурами ділення в середніх та верхніх частинах остистого шару.

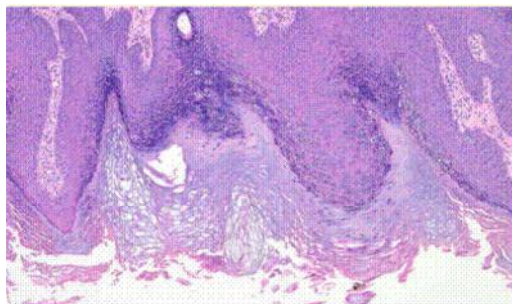

Рис.4 Кератопапілома із гіперкератозами. Фарбування гематоксилін-еозином. x-100

Поряд із плоскоклітинними папіломами трапляються базальноклітинні папіломи.

Базальноклітинна папілома (себорейний кератоз) – частіше виникає у собак часто у другій половині життя. Такі новоутворення локалізуються зокрема в тих ділянках, які піддаються частому травмуванню, хоча інколи виникають і на інших ділянках тіла.

Макроскопічно базальноклітинні папіломи - це ущільнені бляшки жовто-бурого кольору, які вперіод подальшого росту можуть змінювати колір до темно-коричневого, відповідно до пігментації тварини. Клінічно розрізняють плоскі та опуклі кератопапіломи. Плоскі форми зустрічаються поодинокі або групами, у вигляді круглих або овальних новоутворень діаметром від 1-2 до 20-40 мм. Відомо що за даними автора (М.К. Потоцького), вони можуть зливатися між собою. Опукла форма кератопапілом часто має часточкову будову, яка нагадує вигляд шовковичної ягоди. В залежності від кількості рогової маси, яка знаходиться на поверхні чітко окреслених сосочків або між ними, базальноклітинні папіломи опуклої форми можуть мати м'яку або середньої щільності консистенцію.

Ми спостерігали множинну базальноклітинну папілому у 3-річного лабратора при довго протікаючому демодекозі, вилікування від якого не привело до спонтанної редукції пухлини.

При проведенні цитологічних досліджень базальноклітинної папіломи, виявляються плоскі однотипні незроговілі клітини базальних шарів епітелію, які в мазку розташовуються правильними рядами (рис.5).

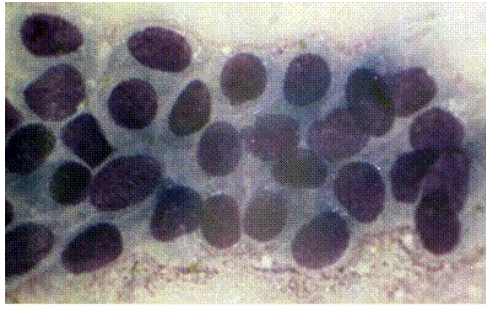

Рис.5 Базолоїдні клітини поліфонічної форми. Фарбування гематоксилін-еозином. х-20

Базальноклітинні папіломи у собак, як і вся група епітеліальних пухлин, проявляються ознаками папілозоматозу, акантозу, і гіперкератозу. Характерною ознакою себорейного кератозу є внутрішньо-епідермальні рогові кісти, оточені остистими клітинами та клітинами зернистого шару. В клітинах пухлин майже завжди є меланін, який розповсюджений нерівномірно. Іноді зустрічається малігнізація себорейних бородавок з виникненням плоско – клітинного раку. При цьому виявляється різкий поліморфізм клітин в зоні злоякісної трансформації.

Висновки . Серед пухлин шкіри собак, які найбільш часто зустрічаються у повсякденній практиці лікарів ветеринарної медицини є доброякісні пухлини епітеліального походження, а саме: плоскоклітинні папіломи та базальноклітинні папіломи (себорейний кератоз). Їхня діагностика має бути комплексною з врахуванням всіх методів, і впершу чергу цитологічного та гістологічного.

Література

1. Цитологическая диагностика опухолей и предопухолевых процессов / Под ред. А.С. Петровой; АМН СССР. – М.: Медицина, 1985. – 304с.
2. Потоцький М. К. Патоморфологічна характеристика злоякісних пухлин собак / М. К. Потоцький, Н. Шувалова, А. Шестяєв // Вет. медицина України. – 2003. – с. 27 – 28 .
3. Пухлини тварин: етіологія, патогенез, діагностика ,комплексна терапія/ А. А. Гамота, В. І. Завірюха, Я. Г. Крупник, А. Р. Мисак.- Львів: Галицька видавнича спілка, 2007.- 168 с.
4. Мисак А. Р. Моніторинг папіломатозних уражень великої рогатої худоби у господарствах Західного регіону України / А. Р. Мисак // Сільський господар. – 2009. - № 3 – 4. с. 39 – 43 .
5. Шестяєва Н. І. Патоморфологічні особливості та фрагментація ДНК у новоутвореннях молочних залоз собак: автореф. дис. канд. вет. наук: 16.00. 02 /Н. І. Шестяєва; Нац. аграр. ун-т. – К., 2005.- 21 с.
6. Синяговська К. А. Остеосаркома трубчастих кісток собак (діагностика та лікування): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук: спец. 16. 00. 05. Ветеринарна хірургія / К. А. Синяговська. – Біла церква, 2009. – 19с.

7. Потоцький М. К. Новоутворення молочних залоз собак: фактори анамнезу, гістологічні типи і макроскопічні характеристики / М. К. Потоцький, Н. І. Шестяєва // *Вет. медицина України*.- 2004. – № 12. – с. 38 -40.

8. Онкологічні хвороби тварин і методи їх лікування /В.І.Завірюха, В.І. Саєвич, А. Р. Мисак, та інш.//*Науковий вісник ЛАВМ імені С. З. Гжицького*.- Вип.2.- Львів, 1999.- с.56-53.

9. Ушаков В. М. Онкологічні захворювання і їх характеристика у домашніх м'ясоїдних Одеського регіону / В. М. Ушаков, Г. К. Бігдан, В. А. Атамась // *Матеріали 2 міжнарод. Наук. практ. конф. з проблем дрібних тварин*. Збірка.- Одеса :Латсор, 2003. – с. 100- 105.

10. Осипенко Р. А. Методи діагностики и лечения локализованой и распространенной лимфосаркомы у собак /Р. А. Осипенков, Е. В.Паниотова// *Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин:3 б. Матер. 8 Міжнар.наук.-практ. конф. 16 - 18 жовтня 2003 р. – К.,2003. – С. 54- 58.*

11..Терехов П. Ф. *Ветеринарная клиническая онкология*. – М.: Колос, 1983.- 208 с.

12..Пухлини дрібних свійських тварин: клініка, діагностика, лікування / За ред.. В.Ф.Чехуна, А.Й. Мазуркевича. – Київ: ДАІ.- 2001. – 164с.

Рецензент – д.вет.н., професор Стефаник В.Ю.